

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Menexenus, vel de Attica antiquitate, vel epitaphius

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

concionari. Quo potissimum ordine laudandum sit, praesertim in oratione funebri, manifeste declarat. Quod autem homines ait ab initio in Attica regione solum atque solos ex terra sponte progenitos: ex alijs uero regionibus, et terra similiter solum bruta: utcumque placet, accipito, siue tanquam a philosopho, siue potius oratore. Scito tamen Platoniam esse sententiam, post uastas terrae illuiones, ex abundantia humore atque calore sequenti post diluuium, terram adeo fecundam reddi, ut ex ea non animalia tantum pusilla, qualia nunc, sed grandia etiam, atque ipsi in super homines ultro nascantur. Quod quidem et hic et alibi saepe confirmat. Idque plerique senserunt Aegyptiorum atque Graecorum, et Arabes multi, denique confirmarunt praecipue Algazeles atque Auicenna. Qua quidem sententia Aristoteles in questionibus naturalibus usus ex antiquorum mente inquit: Quemadmodum in paruis temporum mutationibus parua quaedam ex terra pullulant animalia, ita in maioribus quoque maiora, in maximis denique maxima atque perfectissima. Plato autem ubicumque ex ipsis terrae uisceribus eruit animantes, deos artifices adhibet mudani architecti ministros. Deos, inquam, id est ideas specialesque rationes in ipsa mundi uita diuinaque intelligentia consistentes: per quas et statim post diluuium, et quotidie animantium formentur species, ubicumque corporeum speciei eiusdem semen abesse uideretur. Quod quidem fieri oportere satis in theologia probauimus. Vbi uero nascitur homo, non solum sicut caeteris deorum adhibet manus, sed etiam quoddam Dei summi spiraculum expressoremque imaginem. Deinde statim natis deos ipsos saltem in primis seculis tanquam duces praeficit atque praecipitantes. Tu uero ex his omnibus quae Mosaiicae sapientiae magis consonant, prudenter eligito. Profecto id Moyse maxime congruit, quod hic, et in Protagora, et in Politico, atque Critia uult hominem aliquando ex terra auctore Deo ad Dei ipsius similitudinem fuisse progenitum. Quales autem illuiones sint, et quando, et quam ob causam docebimus in Timaeo. Post haec insignis pietate uir patriae suae laudes mirifica quadam charitate, tum arte proficitur, ab origine prima, ab ipsa reipublicae forma, a disciplina quotidiana, a rebus egregie gestis, quae et hinc et aliunde ex alijs scriptoribus manifestissime sunt. Quamobrem argumentum nostrum paucis concludamus, eiusmodi sententias annotantes. Virtuti omnia parent. Prosperitas primo emulatioue parit, deinde inuidiam, demum dissensiones et praelia. Omnis possessio absque morali uirtute non solum inutilis est, sed noxia. Scientia seorsum a uirtute morali, non sapientia, sed calliditas quaedam est iudicanda. Maiorum splendor in filijs obscurus euadit, quando per ipsorum ignauiam in posterum non transfunditur. Non est optandum, ut omnia succedant ad uotum. Obseruandum est in omnibus prouerbiu uetus, Nihil nimis. Qui ita se comparauit ut ex seipso pendeat omnia quae ad beatitudinem conferunt, uel quam proxime ad hoc accedit, hic optime uitam instituit. Noli uel letitia exultare, uel dolore deijci. Parentes iudicare debent se genuisse filios, non ut immortales, sed ut boni forent. Lugubres lamentationes domesticorum molestae sunt defunctis, si quidem illas audiant. Perpetuo quodam solenni honore proficere decet eos, qui pro salute patriae strenue se in bello gesserunt: eorum filij cura publica educandi, colendi quoque parentes. Ne res ipse nobis iniuae sint, a quo sunt animo perferende.

MENEXENVS PLATONIS, VEL DE

ATTICA ANTIQVITATE, VEL EPITAPHIVS TRANSLATUS à Marfilio Ficino Florentino, ad Iulianum Medicum uirum clarissimum.

SOCRATES MENEXENVS

FORO uenis Menexene? An unde? MEN. E foro o Socrates, & a Senatu. SOC. Quid tu ad senatum? An forte quia disciplinae philosophicae finem adeptum iam & satis profecisse te putas, maiora posthac aggredi studes, nobisque senioribus ipse adeo iunior imperare, ut familia uestra semper sicut solita est, aliquem nobis exhibeat consultorem? MEN. Si ipse permittis o Socrates, consulisque, operam dabo. Sin contra, nequaquam. Nunc uero idcirco ad consilium profectus sum, quoniam audieram eligendum esse aliquem qui laudibus defunctos ornet. Nam, ut scis, inferias facturi sunt. SOC. Audiui equidem, sed quem potissimum elegerunt? MEN. Nullum. Nam in crastinum distulerunt. Arbitror autem Archinum uel Dionem electum iri. SOC. Videtur Menexene apud plerimas gentes praclarum esse in bello occumbere. Etenim qui sic est uita migrat, funere & sepulchro magnificentissimo honoratur. Et siue pauper quis ita decedat, laudatione non caret, siue etiam uilis quispiam & ignauus, rursus a sapientibus uiris extollitur: qui non temere, sed multo tempore composita & consulta oratione tam egregie laudant, ut dum et quae sunt, & quae non adsunt, de aliquo praedicant, uerborum elegantia auditoribus ani-

Præclarum in bello occumbere

mos quasi praestigijs ueneficij's ue quibusdam furripiant atq; subducant. Ciuitatem quoq; interim ut lubet, exornant, & eos qui in armis occubuerunt, maiorumq; retexunt nostrorum originem. Nos quoq; ipsos adhuc uiuentes extollunt. Quapropter ego quidem Menexene ab illis laudatus, nescio quomodo generosum quiddam de me concipio: cumq; illis passim aures praebere, mirifica suauitate demulceor, statimq; me maiorem, generosiorum, pulchriorem quam antea reputo: ac saepenumero hospites aliqui mecum haec audiunt, egoq; apud illos euestigio praestantior quam antea reddor. nempe & illis idem quod mihi uidetur accidere tam erga me quam reliquam ciuitatem. Nam ab oratore profinus persuasi, mirabiliorum quam prius ciuitatem existimant. Atqui gloriosa haec uenustas mihi plusquam triduum manet. adeo concinna oratio canoraq; uox oratoris ore demanans, auribus meis infunditur, ut uix tandem quarta post die uel quinta mei ipsius reminiscar, & ubinam gentium sim, agnoscam. Ac tunc demum fuisse deceptum animaduerto, cum me ante putauerim in beatorum insulis constitutum, usque adeo Rhetores apud nos ingeniosi sunt. MEN. Semper Rhetores ludis o Socrates. Nunc autem uereor, ne illi qui eligitur defutura sit dicendi facultas. subita namq; obtigit optio. Quamobrem cogetur forte quisquis dicturus erit, ex improviso quodammodo uerba facere. SOC. Quinam o bone uir? singulis enim istorum sunt orationes dudum in hoc compositae. Tum nec arduum est de his rebus absque meditatione dicere. Si enim oporteret uel in Peloponneso Athenienses, uel Peloponnesiacos Athenis orare, facundo tunc oratore opus esset, qui & persuaderet, & probaretur. Quando autem apud eosdem se quis exercet, quos & laudat, facile eius uerba laudantur. MEN. Facile ne istud existimas Socrates? SOC. Equidem. MEN. An speras eloqui posse te, si opus fuerit, & Senatus consulto eligaris? SOC. Quid mirum Menexene, me ad dicendum sufficere, qui magistrum haudquaquam imperitam in Rhetorica nactus fuerim, quae & alios multos eloquentes reddidit oratores, & unum Graecorum omnium praestantissimum filium Xanthippi Periclem? MEN. Quanam ista. Nunquid Aspasia dicis? SOC. Et hanc dico, & filium Metrobij Connum. Hi namq; duo praecipue mihi sunt, Conus quidem Musicae, Aspasia uero Rhetoricae. Ita igitur eruditum uirum nihil mirum est in his eloquentem esse. Quinimo & si quis etiam deterius quam ego doctus fuerit, musicam quidem a Lampro, Rhetoricam uero ab Antiphonte Rehamnusio, is tamen poterit inter ipsos Athenienses, Athenienses laudando, sic eloqui, ut eius ab auditoribus oratio probetur. MEN. Quidnam habes quod in medium afferas, si te uerba facere oportuerit? SOC. Ex me quidem fortasse nihil. Sed heri Aspasia ipsam audiui funebrem de his orationem dictantem. Audiuerat enim quae & ipse dicebas, Athenienses aliquem electuros esse qui de his orationem haberet. Deinde partim mihi ex improviso quae dicenda forent, partim meo quidem iudicio praemeditata exponens, funebre orationem contexit, quam dixit Pericles reliquias quasdam ex illa componens. MEN. Nunquid recordareris quae dicebat Aspasia? SOC. Equidem, nisi iniurius sim. Ab ea namq; edidici, parumq; abfuit quin propter obliuionem plagis illa me caderet. MEN. Cur non referas? SOC. Vereor ne magistra mihi subirascatur, si orationem illius edidero. MEN. Nullo pacto Socrates, Verum gratificare mihi, seu Aspasiae, siue cuiuslibet alterius orationem dicere placet, dicas modo. SOC. Forte me ridebis, si senex adhuc iocari tibi uisus fuero. MEN. Absit o Socrates. Dicamabo. SOC. Mos tibi gerendus est. Ferme namq; si nudatum me saltare iuberet, quando quidem soli sumus, obsequeretur. Sed audi iam. Huc enim in modum, ut arbitror, loqui coepit, sumens ab ipsis defunctis exordium.

Oratio funebris

Et quidem ipsa iusta his apud nos exhibita sunt, quae iam assequuti iter fatale peragunt, tam publice a ciuitate, quam priuatim a suis magnifico sumptu, et frequenti concursu dimissi. Verbis uero laudationem addi lex iubet, ac profecto ita decet. Bene siquidem rebus gestis ex ipsa uerborum exornatione, ad eos qui gesserunt apud auditores memoriae perennis splendorq; prouenit. Ea uero opus est oratione, quae defunctos satis laudet, superstites benigne moneat, filios eorum fratresq; ad uirtutis ipsorum imitationem hortet: patres autem, et maiores alios si qui supersunt, consoletur. Quae igitur nobis talis erit oratio: uel unde potissimum praecelatos laudare uiros incipiemus, qui uiuentes uirtute propria suos mirifice delectauerunt, & pro salute uiuentium offerre se morti non dubitarunt. Videtur itaq; mihi oportere secundum naturam ut boni effecti sunt

sunt, ita eos laudare: boni autem ideo prouenerunt, quia ex bonis traxerunt originem. Quapropter generosam primo illorum stirpem laudemus. Deinde educationem & disciplinam. Postremo narremus, ita ab eis fuisse res gestas, ut maxime decebat eos, qui essent ex talibus oriundi, & ita postmodum educati. Prima quidem generis horum laus est, quod maiorum origo haud peregrina fuit, neque successores hos ita hic reliquit uelut inquilinos novosque homines ex aduenis genitos: sed indigenas ac reuera in patria habitantes, uiuentesque & nutritos non a nouerca quidem, ut alij, sed ab ipsa matre ipsorum regione quam habitauerunt: in qua & nunc conduntur uita functi, ipsis uidelicet in uisceribus eius quae peperit eos, & nutrit & excepit. Par est enim matrem ipsam ante omnia honorare: nam ita maxime horum genus excolitur. Est autem regio haec non solum nobis, sed omnibus hominibus celebranda, cum alijs multis de causis, tum ex hoc precipue, quia dijs charissima est. Quod testatur deorum de hac inter se concertatio. Ea uero quae a dijs laudata est, cur non a cunctis hominibus collaudetur? Altera eius laus erit, quod eo tempore quo tellus omnia animalia omnigena producebat, feras, & pascentia omnia, terra duntaxat nostra ad haec sterilis erat, agrestibusque animalibus uacua. Proprie uero ex omnibus animantibus hominem genuit, qui ceteris intelligentia praestat, solusque ius ac deos animaduertit, quod Attica tellus hominem primo produxit. uero haec regio, et eorum quos pro cōcione celebramus et nostros maiores progenuit, hinc euidentissime licet cognoscere, quia omne quod gignit, alimentum conueniens genito continet. Quo plane discernitur mulier illa quae peperit, ab ea quae infantem simulando supposuit: nam quae peperit, lacte abundat ad eius quod genitum est alimoniam, alia uero nequaquam. Tellus itaque nostra materque perspicuum argumentum praebet, quod homines procreauerit. Nam & sola & prima tunc pabula humana porrexit, tritici hordeique fruges, quibus commodissime genus hominum alitur, utpote quae uere animal id produxerit. Potius autem de terra quam de muliere coniectare id licet. Neque enim terra mulierem conceptu partuque, sed terram mulier imitatur. huiusmodi uero pabulum sine inuidia non hominibus solum abunde, uerumetiam brutis subministravit. Post haec oleum laborum subsidiū natis suis suppeditauit. Nutritis autem adultisque filijs principes preceptoresque deos induxit quorum nunc praetermittenda sunt nomina. Neque enim nos latet qui uitam nostram mutauerint, tam artium inuentione ad quotidianum uictum spectantium, quam traditione peritiamque armorum ad regionis ipsius custodiam. Ita maiores horum geniti atque educati rem publicam instituerunt, qua de recte habet si paucis dicamus. Res enim publica hominum educatio est, bona quidem bonorum, contrariorum uero contraria. Quod ergo in praecleara repub. enutriti sunt nostri maiores, declarandum est, per quam & illi hi boni uiri, ex quibus sunt qui e uita migrarunt. Eadem namque respub. quondam & nunc, optimatum uel uidelicet gubernatio, sub qua & his temporibus ac ferme semper ex eo tempore degimus. Eam quidam popularem uocant, alij aliter, utcumque placet. Est autem reuera haec optima tum cum quadam autoritate populi gubernatio. Semper enim nobis reges sunt, alias generis successione, alias electione creati, sed autoritatis ciuitatis plurimum apud populum, qui semper his qui optimi iudicantur magistratus impertit. Vbi neque parentum debilitate uel paupertate uel ignobilitate quisquam reijcitur, neque contrarijs de causis honoratur, ut in alijs ciuitatibus fieri solet. Sed haec est summa. Quicumque sapiens aut bonus habetur, dominatur & imperat. Causa nobis gubernationis huiusmodi, ex aequo generatio est. Aliae siquidem ciuitates sunt ex uarijs dissimilibusque generibus constitutae: quo fit, ut inaequales sint & gubernationes, tyrannides, paucorumque potestates. In quibus ita homines uiuunt, ut se inuicem partim dominos partim seruos existiment. Nos autem nostrique una ex matre omnes, fratres inuicem geniti, haud arbitramur inuicem nos dominos & seruos esse: sed generationis aequalitas nos inducit, ut & legis quaramus aequalitatem, neque rei prorsus ulli nisi opinioni uirtutis prudentiaeque cedamus. quapropter & nostri & horum pariter, & hi honeste creati, & in omni libertate nutriti, multa atque praecleara facinora apud omnes gentes notissima priuatim & publice ediderunt, existimantes libertatis gratia tam aduersus Graecos pro Graecis alijs quam aduersus barbaros pro cunctis Graecis esse pugnandum. Enim uero quo pacto in bello iuuerint Argiuos quondam aduersus Cadmios, & Heraclidas aduersus Argiuos, cum Eumolpus & Amazones, ac etiam cum his superiores regionem inuaderent, nimis angustum tempus est pro dignitate referre, & poetarum illorum uirtutem

eleganter musica celebrantes in omnes gentes diuulgauerunt. Quare si nos eadem fudo sermone repetere nunc aggredieremur, forte uideremur illis esse secundi. Hæc igitur ob hanc causam arbitror dimittenda, quando quidem pro dignitate iam satis celebrata uidentur. Quæ uero nondum ut rerum dignitas exigit, à poetarum aliquo decantata sunt, necdum tamen ab obliuione quisquam uindicauit, hæc nobis prædicanda nunc arbitror, ut & nos ea laudemus & adiuuemus, prouocemusq; alios ad eadem odis alijsq; carminibus ut decens est exornanda. Eorum autem quæ dico, prima hæc extant. Persas profecto cum Asia imperarent, & Europæ dominantur, regionis huius homines primi inhiuerunt, hinc quidem oriundi, nostri autem progenitores: quorum meminisse, uirtutemq; laudare & oportet in primis & decet. Eam namq; nosse oportet, si quis sufficenter laudaturus sit res ab illis eo in tempore gestas, quo Asia omnis tertio iam regi seruiet. quorum primus Cyrus magnitudine quadam animi ciues suos Persas in libertatē redigens, simul dominos Medos subiecit, totiq; Asia usq; ad Ægyptum imperauit. Filius autem eius Ægypto quoq; & Libyæ, quousq; penetrare dabatur. Tertius Darius, pedestri pugna usq; ad Scythas extendit imperium. Nauali autem, mari, & insulis est dominatus. Quo factum est, ut repugnare illi nullus auderet. Animi quidem hominum omnes seruili quadam formidine abiecti iam erant: adeo multæ, frequentes, & bellicosæ gentes sub Persarum imperio tenebantur. Nos autem Eretriosesq; accusans Darius, quasi Sardibus insidiaremur, & hanc belli occasionem nactus, quingenta hominum milia classibus misit, naves uero trecentas, hisq; Datim præfecit, atq; illi mandauit, ut captiuos ad eum Eretriosesq; & Athenienses duceret, si caput illi suum charum esset. Ille nauibus aduectus Eretriam, ubi uiri non pauci erant, ac præterea in rebus bellicis inter Græcos eorum temporum illustrissimos numerabantur, triduo eos captiuos fecit, ac omnem regionem sic explorauit, ut ne ulli esset effugiendi locus: hoc scilicet modo. Nempe ad fines Eretriæ profecti milites eius, & à mari in mare sese extendentes, discurrentesq; iunctis inuicem nauibus uniuersam regionem protinus percurrerunt, ut regi referre possent, neminem se subterfugisse. Eodem consilio ex Eretriâ Marathonem descenderunt, utpote quod illis ad id aptissimum erat, ut Athenienses unâ cum Eretriensibus quasi sub eodem iugo ducerent captiuos. His autem partim quidem ita peractis, partim uero tentatis, nullus Græcorum præter Lacedæmonios Eretriensibus Atheniensibus ue succurrit. Et ñ sequenti post pugnam die uenerunt. Cæteri autem omnes perterriti sunt, ac bene secum agi putantes, si periculum præsens euaderent, quieuerunt. Ex hoc intueri licet quanta illorum uirtus fuerit, qui in Marathone barbarorum impetum sustinuerunt, eorumq; superbiam domuerunt. Primi sane de barbaris triumpharunt, & exemplo reliquis ostenderunt, Persarum uim hæud inexpugnabilem esse, imò uero & multitudinem omnem, & diuitiarum copiam uirtuti parere. Eos equidem uiros non modo nostrorum corporum genitores, sed & libertatis tum nostræ, tum omnium qui in huiusmodi habitant continenti, autores arbitror extitisse. His namq; exemplis prouocati posteriores Græci in sequentibus bellis pericula omnia pro salute sua subire non dubitarunt, discipuli profecto illorum qui in Marathone Persas profligauerunt. Primam itaq; palmam oratione tribuere illis decet, secundam uero ijs qui circa Salaminam Artemisiumq; hostes prælio nauali uicerunt. Multa nempe ab his uiris gesta narrare possemus, quanta pericula terra mariq; imminentia sustinuerint, superauerintq;. quod autem præ cæteris egregium puto, nunc referam. Nam quod restabat post bellum Marathonicum, perfecerunt. Siquidem qui in Marathone certarunt, hoc tantum Græcis demonstrauerunt, quod terrestri pugna pauci quidem Græci multorum impetum barbarorum frangere possent. Maritima uero uictoria adhuc incerta, existimabanturq; Persæ in maritimis prælijs, & multitudine & diuitijs arteq; & robore inexpugnabiles esse. Hoc itaque in his qui tunc nauibus pugnaere, laude dignum est, quod metum Græcis insitum penitus depulerunt, feceruntq; ne amplius nauium uirorumq; numerum pertimescerent. Vtrisque his factum est, tam in Marathone terra pugnantibus, quam mari postea circa Salaminam, ut reliqui Græci & docerentur & prouocarentur, ab illis quidem terra, ab his autem mari, ad prælia contra barbaros intrepide committenda. Tertium assero quod in Plateis gestum est, & numero, & uirtute, salutis Græcæ causam extitisse. Commune uero id iam Lacedæmonijs & Atheniensibus faci-

nus. Igitur omnes hi Græci in summis à nobis & à posteris laudabuntur. Post hæc mul-
 ta insuper Græcorum urbes adhuc sub barbaris erant. Rex autem minabatur Græcos se
 iterum inuasurum. Decet profecto illos commemorare, qui superiorum operibus salu-
 tis extremam manum imposuerunt, cum omnem ex mari barbariem depulissent. Hi ue-
 ro fuerunt qui circa Eurymedontem classe pugnarunt, & in Cyprum militaturi se contu-
 lerunt: itemq; in Ægyptum nauigarunt, plurimasq; alias terrarum oras peragrarunt. Ho-
 rum meminisse oportet, his gratia est habenda, quod regem perterritum coegerunt de sa-
 lute sua cogitare potius quam ad Græcorum perniciem insidias tendere. Atq; id bellum
 per omnes urbes diffusum fuit, dum Græci seipsum omnesq; linguæ eiusdem homines ad
 uersus barbaros tutarentur. Pace uero demum confecta, honoratæque ciuitate, contigit
 ei quod solet ab hominibus in eos quibus prospere res succedunt oriri, primo quidem æ-
 mulatio, ab æmulatione deinde inuidia, quæ hanc ciuitatem inuitam in bellum cum Græ-
 cis gerendum traxit. Post hæc inuito bello in Tanagra congressi sunt, pro libertate Bœo-
 tiorum aduersus Lacedæmonios concertantes. Cumq; incertus pugnae esset euentus,
 quod postea sequutum est rem ipsam aperuit. Pleriq; sane aufugerunt, destituentes Bœo-
 tios, quibus auxilium allaturi conuenerant. Nostri autem die tertia in Enophitis potiti
 uictoria, eos qui iniuste fugerant, iuste reduxerunt. Hi utiq; primi post bellum Persicum
 Græcis gratia libertatis auxiliati contra Græcos, uiri quidem præclari, & libertatis auto-
 res his quibus opem tulerant, his in monumentis honorati à ciuitate priores sunt positi.
 His uero peractis, cum increbresceret bellum, Græciq; omnes sumptis armis regionem
 deuasarent, urbiq; non dignam gratiam redderent, eos nostri nauali prælio superarunt,
 & eorum duces Lacedæmonios comprehenderunt: quos quamuis iugulare liceret, di-
 miserunt, pacemq; firmarunt, existimantes aduersus eiusdem generis homines ad uictoria-
 riam usq; pugnandum, neq; ob propriam ciuitatis indignationem Græcorum commu-
 nionem penitus dissolubendam, sed aduersus barbaros ad necem usq; certadum. Hos itaq;
 laudare uiros decet, qui hoc bello peracto hic iacent, quoniam ostenderunt inanem esse
 illorum suspicionem, si qui Atheniensium uirtute diffisi opinentur in primo cõtra barba-
 ros bello alios quosdam præstantiores Atheniensibus extitisse. Hi enim omnis cum Græ-
 cia seditionibus agitaretur, ipsiq; uiros cæteris Græcis præstantiores bello superatos com-
 prehensissent, declarauerunt eos seorsum se uincere, quibus cum communiter barbaros
 expugnauerant. Tertium post pacem hanc bellum improuisum & graue exortum est, in
 quo cum multi fortesq; uiri occubissent, hic conduntur, quorū multi circa Siciliam plu-
 rimis sunt potiti uictorijs pro salute Leontinorum, quibus iureiurando astricti opem fe-
 rebant, quo foedere ad ea loca nauigauerant. Cum uero diuturna esset nauigatio, ac inte-
 rim rerum discrimine penuriaq; ciuitas premeret, neq; illis posset succurrere, negatis sub-
 sidijs res eorum haud prospere successerunt. quorum hostes belloq; aduersarij maiorem
 temperantiæ uirtutisq; laudem q; amici aliorum habent. Multi præterea nauali bello per
 Hellepontū die una omnes aduersariorum naues ceperunt, plurimasq; alias deuicerunt.
 Bellum uero idcirco insperatū durumq; uocauit, quia nullus existimasset reliquos omnes
 Græcos contra ciuitatē tā acerrimo studio contentionis accendi, ut regem illum barbarū
 infensissimum quem unā nobiscum expulerant, rursus per legatos ad bellum Græcis in-
 ferendum irritare non dubitarent, & uniuersos tum Græcos, tum barbaros ad hanc ur-
 bem obsidendam colligere. Vbi præcipue potentia uirtusq; ciuitatis huius effulsit. Nam
 cum existimarent eam iam succubuisse, nauesq; obsessæ circa Mitylenen essent, ipsi auxi-
 lium laturi sexaginta naues ingressi, uiri quidem sine controuersia fortes, hostem proflig-
 arunt, liberarunt amicos, cum indigno casu circumuenti, nō autem mari interfecti essent
 hic iacent, quorum semper cum laude meminisse decet. Nam illorū uirtute nō modo tūc
 ex nauali certamine, sed reliquo etiam prælio uictoriam reportamus. Etenim propter il-
 los tantam est nostra ciuitas gloria consecuta, ut nuncq; expugnari posse nec ab omni-
 bus quidem hominibus crederet. Quod certe haud procul à ueritate abest. Neq; enim a-
 liorū insidijs uiribusq;, sed propria diffensione deuicti sumus. Nempe nunc etiā ab exte-
 ris sumus inuicti. Sed ipsi nos expugnauimus, nobis ipsi succubuimus. Post hæc tempo-
 ra pacatis omnibus, cūq; alijs pace cōfecta, intestina nobis seditio coorta est, in qua se ita
 gesserunt, ut siquidē omnino fati decretū esset homines seditionibus agitari, nemo uideat
 aliter

aliter ægrofari patriam optaturus. Nam ex Piræo & urbe quæ benigne atque domestice præter cæterorum Græcorum opinionem ciues inuicem conflixerunt: bellumque aduersus eos qui Eleusine erant concitum, quæ moderate transegerunt atque sedarunt: Horum profecto omnium alia nulla est causa præter ueram ipsam cognationem, quæ amicitiam firmam atque cognatam non sermone, sed re his hominibus indidit. Oportet autem eos etiam qui hoc in bello mutuis uulneribus cõciderunt, memoria colere, & utcumque possumus inter se eos conciliare uotis sacrificijsque pro illis qui superauere peractis, quandoquidem & nos conciliati sumus. Neque enim improbitate inimicitijsque, sed infelicitate quadam manus inuicem conferuerunt. Horum uero testes sumus ipsi superstites. Nam cum illis genere coniuncti simus, mutuo damus ueniam, & recipimus, siquid uel in alium intulimus, uel perpeffi sumus ab alio. Deinde cum in summa rerum tranquillitate quiesceret ciuitas, barbaris quidem ignoscebat, quod infestati ab illa satis fortiter repugnauerat: Græcis autem indignabatur, quia pro acceptis beneficijs iniuriam quandoque retulerant, dum societatem cum barbaris inirent, nauesque quibus fuerant seruari, diriperent, dissiparentque muros quibus nos moenia eorum ne corruerent, quandoque defendissemus. Instituit itaque ciuitas ultra haud tueri Græcos, siquando uel à Græcis, uel à barbaris opprimerent. Cum uero nos in hac esse mus sententia constituti, putarentque Lacedæmonij nos libertatis tutores iacere, opus uero suum fore posthac, ut alios subiugarent, sic egerunt. Quid multis opus est uerbis? Neque enim uetera, neque multis retro seculis gesta dicerem quæ sequuntur. Neque nos latet, perterritos Græcorum primos Argiuos, Bœotios, Corinthios auxilium ciuitatis huius implorauisse, quodque omnium diuinissimum est, rex ipse tanta est indigentia pressus, ut non aliunde quam ex hac ciuitate quam omni studio diruere conatus fuerat, salutem suam tutari posse consideret. Enimuero si quis hanc ciuitatem incusare iure uoluerit, hoc duntaxat obijcere poterit, quod misericordia nimis semper afficiatur, diligentiusque subleuat succumbentem. Ea siquidem tempestate tolerare non potuit, quod uel instituerat ultra seruare. Decreuerat sane nullis unquam eorum à quibus iniuriam accepisset, succumbentibus opem ferre. Mutauit tamen propositum, & auxilium præstitit. Vnde Græcos liberauit à seruitute, ita ut liberi uixerint, donec ipsi se inuicem subiugarunt. Regi uero succurrere auferre est minime. uerebatur enim triumphos ex Marathonē, Salamina, Plateis antea reportatos. Sed quum sineret exules, & uoluntarios adiutores illi fauere, sine controuersia eum quoque serua uit. Structis autem muris, fabricatisque nauibus, belloque suscepto quando coacta est bellum gerere, pro Pariorum salute contra Lacedæmonios dimicauit. Metuens uero ciuitatem rex, postquam Lacedæmonios uiderat nauale bellum renuere, & idcirco deficere uolens, postulauit Græcos qui in continenti erant, quos prius ipsi Lacedæmonij exhibuerant, si propugnandum foret nobiscum cæterisque belli socijs, arbitratus hoc sibi negatum iri, quo deficienti à nobis occasionem nancisceret. Vbi à propugnatoribus socijsque alijs est deceptus, namque exhibere illi uoluerunt, conueneruntque iureiurando adhibito Corinthij, Argiui, Bœotij, cæteri que belli socij, si daret pecunias, ut eos illi qui in continenti erant Græcos traderent. Soli uero neque tradere, neque iurare tunc ausi sumus, usque adeo mos ciuitatis huius generosus, liber, constans, integer, & natura barbaris est insensus, propterea quod homines hi absque ulla barbarorum cõmixtione puri integrique sunt Græci. Neque enim miscentur nobiscum Pelopes, aut Cadmij, aut Ægyptij, Danaï uel alij que permulti, natura quidem barbari, lege solummodo Græci, sed ipsi Græci duntaxat nulla prorsus infecti barbarorum confusione perseveramus. Quæ quidem puritas odium huic ciuitati aduersus genus alienum ingenuit. Soli rursus purique ex hoc perseverauimus, quod opus profanum perpetrare noluimus, Græcosque barbarorum manibus tradere. Ad hæc igitur descendentes, ex quibus primo superati fuimus, fauente deo, feliciter que tunc bellum posuimus. Nam retinentes naues, muros, nostrasque colonias, à bello liberati sumus: adeo libenter & hostes ipsi destiterunt. uiros tamē fortes hoc quoque in bello amissimus, partim apud Corinthum regionis asperitate & angustia interceptos, partim proditiōe apud Lecheum profligatos. Insignes quoque uiri, qui & regem liberauerunt, & ex mari Lacedæmonios expulerunt. quos ego equidem in memoriā uobis reduco. uos autem uiros huiusmodi collaudare celebrareque decet. Atque opera quidem hæc uirorum hic iacentium, cæterorumque omnium quicumque pro patria obierunt, quæ relata sunt, multa sunt atque præclara: sed quæ restant, plura admodum præstantioraque sunt.

sunt. Atqui dies multi uix noctesque sufficerent, si quis omnia complecti uoluerit. His ergo memoria repetitis, unumquemque uirum oportet natos horum assidue exhortari, ut tanquam in bello maiorum suorum ordinem seruent, neque per ignauiam aufugiant. Equidem o uirorum praestantium filij, uos ipse & in praesentia exhortor, & in posterum quemcumque uestrum nactus fuero, admonebo semper, & cohortabor, ut quam optimi euadere contendatis. Nunc quoque par est uobis referre quae nobis patres uestri finxerunt, mandaruntque posteris praedicare siquid paterentur, cum foret periclitandum. Recensebo igitur uobis in praesentia quae ex illis ipsis audiui, quae uel ipsi nunc uobis, si facultas dare, libenter precipere, coniecturam equidem ex illis quae quondam dicebant, facio. Existimate uero nunc quae referam illos ipsos audire loquentes. hunc autem in modum exorsi sunt. Quod ex praclaris parentibus orti estis o filij, praesentia uobis testantur: profecto cum nobis liceret turpiter uiuere, honeste emori maluimus, quam uos ceterosque posteros infamiae cuiquam subijcere, ac parentibus nostris maioribusque dedecori esse, putantes homini suos dedecoranti non esse uiuendum. ei namque neque in uita, neque post mortem amicum aliquem esse, uel hominum, uel deorum. Oportet igitur uos uerborum nostrorum memores, siquid aliud exercetis, cum uirtute exercere, scientes absque uirtute exercitationes & possessiones omnes turpes malasque esse. Diuitiae namque splendorem afferunt nullum eas cum ignauia possidenti. neque enim sibi hic, sed alteri parat possidetque diuitias. Neque forma corporis atque robur timido ac prauo cum insunt, decorem praestant. Eum namque dedecet, notio-rem efficiunt, ignauiam patefaciunt. Praeterea scientia quaeuis remota iustitia aliaque uirtute non sapientia, sed calliditas esse uidetur. Quorum causa & primo, & postremo, atque per omnia omni studio diligentiaque contendite, ut & nos, & maiores nostros uirtutis gloria superetis. Alioquin scitote, si uobis uirtute praestemus, uictoriam hanc nobis dedecus allaturam, sin superemur a uobis, felicitatem. Ita uero maxime nos quidem superabimur, uos autem superabitis, si ea ratione uitam instituetis, ut maiorum gloria non abutamini, neque eam ut ita dixerimus, expendatis erogetisque, scientes uiro aliquid esse se existimanti nihil turpius posse accidere, quam seipsum honorandum non propriam ob uirtutem, sed propter gloriam superiorum praebere. Gloria enim parentum natis praclarus est magnificusque thesaurus. Vti uero pecuniarum honorumque thesauro, & hunc ad posteros non transfundere, propriae possessionis gloriaeque defectu, turpe, & a uiri generositate penitus alienum. Si igitur haec exercueritis, uitae demum satis exactis chari ad nos filij charos parentes proficiscemini. Sin autem neglexeritis haec, et improbi euaseritis, nemo uos libens excipiet. Natis quidem nostris haec sint dicta: patres autem nostros, ac matres sicui nostrum supersunt atque consolatione indigent, consolari oportet, quia deceat facile quemcumque acciderint ferre, neque cum illis una deplorandus est casus, lamentationibus enim aliorum non indigebunt: satis enim fors tristitiae illis inferet. Mederi profecto lenireque oportet, & in primis illud commemorare, quod maxima eorum quae exoptare solent, exaudiētes deum iam tribuerunt. Neque enim immortales sibi filios dari, sed bonos & illustres optabant. Cuius quidem uoti compotes effecti sunt, quod maximum existimandum est bonum. omnia uero mortali uiro ad uotum in uita succedere, haud facile est. Atqui si sortem forti animo tolerabunt, uidebuntur reuera fortium filiorum parentes ipsique fortes esse. Sin autem dolori succumbent, suspicionem hominibus inferent, ne forte aut parentes nostri minime sint, aut qui nos laudibus efferunt, mentiantur. At horum neutrum euenire oportet, immo uero laudatores nostros re ipsa praecipue illos esse, ostendentes se reuera parentes uiros esse uirorum. Enim uero uetus illud prouerbium, Nihil nimis, scite dictum uidetur. Nam qui ita se comparauit, ut ex ipso pendeat omnia quae ad beatitudinem ei conferunt, aut quam proxime ad hoc accedat, nec ex alijs pendeat hominibus, qui si uel bene uel male agant, hic sua quoque mutare cogatur: is optime uitam instituit, temperans, fortis, prudens is est: hic siue pecunias nanciscatur ac filios, siue amittat, prouerbio semper parebit. Nuncque enim nimis aut leticia exultabit, aut dolore deicietur, propterea quod ipsi pareat. Tales esse & nostros debere iudicamus, & uolumus. Atqui & in praesentia nos ipsos tales penitus exhibemus, haud certe perturbatos, uel nimio metu perterritos, si nunc uita decedere nos oporteat. Oramus quoque patres nostros ac matres, ut similiter affecti uitam futuram agant, scientes quod non lamentationibus, eiulationibusque maxime nobis gratificabuntur.

uerum